

Blauw op de roze ontmoetingsplaats

Suggesties voor de politie op
Homo- ontmoetingsplaatsen

Deze folder is een uitgave van het Landelijk ExpertiseCentrum Diversiteit. Deze is tot stand gekomen met medewerking van het Kenniscentrum Homo- en Lesbisch beleid (Movisie) en heeft de volgende doelen:

1. **Het verbeteren van de "know-how" m.b.t. homo-ontmoetingsplaatsen door interne en externe kennis en expertise te bundelen.**
2. **Een bijdrage leveren aan een professioneel optreden van de politiecollega's op homo-ontmoetingsplaatsen door suggesties te geven op welke wijze preventie en repressie op een evenwichtige wijze kunnen zorgen voor een voor alle partijen aanvaardbare benadering. De korpsen te stimuleren om in overleg met de partners aandacht te geven aan het ontwikkelen van beleid met betrekking tot de homo-ontmoetingsplaatsen.**

De aanleiding tot de folder is het belang van aandacht voor homo-emancipatie. Homoseksualiteit is helaas lang niet altijd geaccepteerd. Het aantal negatieve reacties op homoseksualiteit neemt toe. Mensen worden niet zelden uitgescholden, bedreigd of zelfs mishandeld vanwege hun seksuele gerichtheid.

In de folder wordt gebruik gemaakt van opgedane interne expertise bij collega's in de korpsen en externe expertise binnen de homo-emancipatiebeweging. Daarnaast is gebruik gemaakt van algemene uitspraken en opvattingen die een rol spelen in de maatschappij. Zowel de expertise als de algemene opvattingen zijn gerelateerd aan de bestaande wet - en regelgeving. Deze brochure geeft handreikingen voor professioneel optreden van de politie op de homo-ontmoetingsplaatsen.

Voor meer informatie kun je de volgende organisaties en sites raadplegen:

- www.lecd.nl, Landelijk Expertise Centrum Diversiteit van de politie.
- www.homo-emancipatie.nl, MOVISIE Lesbisch en Homo-emancipatiebeleid.
- www.coc.nl, Federatie van Nederlandse Verenigingen tot Integratie van Homoseksualiteit COC Nederland.
- www.banenoverzicht.net, Overzicht van HOP's in Nederland.

Wat is een homo-ontmoetingsplaats?

Een homo-ontmoetingsplaats – kortweg HOP – is een openbare ontmoetingsplaats voor mannen die (seksuele) contacten zoeken met andere mannen. In de volksmond heten deze ontmoetingsplaatsen ook wel 'baan' of 'cruisinggebied'. De homo-ontmoetingsplaats is praktisch altijd te vinden in een openbare ruimte, veelal een groene omgeving. Denk bijvoorbeeld aan stations, parken, meren, toiletgelegenheden en parkeerplaatsen langs autosnelwegen. Mannen leggen er contact op deze plekken. Voor het seksuele contact trekken ze zich vervolgens terug op een beschutte plek, zoals in bosschages of in een auto. De tijdstippen waarop mannen een ontmoetingsplaats bezoeken zijn gevarieerd. Drukke tijden zijn: luntijd, tussen 16.00 en 18.00 uur, voor het naar huis gaan; en bij het invallen van de avond of 's nachts.

Ik duik toch ook niet in het donker met mijn vrouw de bosjes in?

Zomaar een uitspraak die mogelijk wordt herkend uit gesprekken met passanten tijdens de ronde in het park. Toch ligt hier zeker een onderscheid. De contacten op een homo-ontmoetingsplaats verlopen veelal anoniem. Deze anonimiteit maakt het voor veel mannen aantrekkelijk de ontmoetingsplaatsen te bezoeken. Immers, soms is er sprake van dubbellevens en willen ze vanuit maatschappelijk oogpunt er niet voor uitkomen dat zij behoefte hebben aan homoseksuele contacten.

Niet alle bezoekers komen overigens om seks te hebben. Een deel vindt het vooral plezierig om naar anderen te kijken of om gewoon contact met elkaar te hebben buiten de vaak dure en rokerige commerciële gelegenheden om.

Veel mensen denken dat het op een homo-ontmoetingsplaats (bijna) altijd om betaalde seks gaat. In de praktijk is het prostitutie-aandeel van de seksuele contacten op de homo-ontmoetingsplaats echter zeer klein.

Sluiting van de homo-ontmoetingsplaats is geen oplossing

Sommige omwonenden of mensen, die wat tegen seksuele gedragingen in de openbare ruimte hebben, zijn in verband met overlast, tegen dergelijke ontmoetingsplaatsen. Sluiten dan die 'baan'? Dat is niet aan de orde, want plaatsen waar homoseksuelen elkaar ontmoeten bestaan al sinds mensenheugenis en zijn een maatschappelijk gegeven. Daarnaast bestaat een reële kans dat bij het sluiten van een homo-ontmoetingsplaats, de activiteiten zich naar elders verplaatsen. Hierdoor ontstaat er minder overzicht over de bestaande homo-ontmoetingsplaatsen. Het lijkt beter te zoeken naar oplossingen voor eventuele overlast en daarbij ook oog te houden voor de kwetsbare positie van de bezoekers. Het is niet de politie die de wenselijkheid en het beleid rondom de homo-ontmoetingsplaatsen bepaalt. De gemeenten die een homo-ontmoetingsplaats in hun gebied hebben kiezen veelal voor een beleid, dat gericht is op veiligheid voor de bezoeker en minimalisering van de overlast. Verder worden in de lokale driehoek afspraken gemaakt over de handhaving van de openbare orde en de veiligheid op de homo-ontmoetingsplaats. De politie voert dat op een professionele en dus ook respectvolle wijze uit.

Aandachtspunten rond een homo-ontmoetingsplaats

Veiligheid

Nogal wat mannen die seks hebben op de homo-ontmoetingsplaats, noemen zichzelf niet 'homoseksueel'. Ze hebben wel seks met mannen, maar hun cultuur, religie, persoonlijkheid of leeftijd maakt het voor hen moeilijk zich ook 'homo' te noemen. Hiermee komen we op problemen van de 'geheime identiteit', zoals:

- de chanteerbaarheid;
- de verhoogde kans om slachtoffer te worden van delicten in de vorm van diefstal of mishandeling;
- het ontbreken van onderlinge netwerken die een zekere bescherming bieden; bij een incident zullen andere bezoekers niet snel helpen of achteraf getuigen;

- het onvoldoende geïnformeerd zijn over wat wel of niet mag en kan.

Het maakt deze groep moeilijk aanspreekbaar op aspecten van veiligheid.

Ook de specifieke situatie van de homo-ontmoetingsplaatsen, donkere afgelegen plekken, vergroot de kans slachtoffer te worden van bijvoorbeeld beroving, homovijandige intolerantie, geweld of zelfs moord.

Misverstanden

Soms zien collega's de bezoeker van de homo-ontmoetingsplaats als iemand die een strafbaar feit pleegt. Dat is niet zo: het bezoeken van een homo-ontmoetingsplaats (zonder seksuele activiteiten) is beslist niet illegaal. Alleen wanneer je een strafbaar feit zou constateren heb je de mogelijkheid op te treden, bijvoorbeeld door iemand te verbaliseren.

Klachten van derden

De klachten van derden over een homo-ontmoetingsplaats zijn grofweg onder te verdelen in twee categorieën:

- omwonenden gaat het vooral om de vervuiling, of het komen en gaan van auto's;
- veel 'heterobezoekers' van het gebied waar de ontmoetingsplaats zich bevindt, willen vooral niet geconfronteerd worden met homoseksuele handelingen van mannen.

Uit onderzoek blijkt dat de tolerantie ten opzichte van homoseksuelen afneemt. Dit kan resulteren in strafwaardig gedrag ten aanzien van homoseksuelen. Daarnaast is er ook een verantwoordelijkheid naar de omwonenden en 'hetero-bezoeker' van de openbare ruimte waar de homo-ontmoetingsplaats zich bevindt. Het creëren van onderling respect is hierbij van belang.

Suggesties voor een professioneel optreden van de politie

Als professional moet je in staat zijn om beide werelden te overbruggen en veel te betekenen in het vergroten van het respect tussen partijen. Om het politieoptreden op de homo-ontmoetingsplaats te professionaliseren en doeltreffender te maken is aandacht nodig voor de volgende onderdelen.

Aangiften en meldingen

- Registreren van homogelateerde zaken met een afgesproken registratiecode, zodat het aantal incidenten goed in beeld komt.
- Bewustwording van mogelijke discriminatie als grondslag voor de melding of aangifte van de bezoekers van de homo-ontmoetingsplaats. Zo kan bijvoorbeeld een aangifte van mishandeling duiden op 'potenrammerij'.
- Bespreekbaar maken van de (vermoedelijke) relatie tussen de melding of aangifte en een bezoek aan de homo-ontmoetingsplaats. Eventueel kan hierbij een beroep gedaan worden op een collega die hier minder of geen moeite mee heeft, bijvoorbeeld de taakaccenthouder homogelateerde zaken (HLBT).
- Voor een bezoeker van een homo-ontmoetingsplaats kan het gevoelig liggen bij wie hij aangifte doet. Sommige mannen doen dit bij voorkeur bij een homoseksuele politiemann, omdat men zich hier 'veiliger voelt' en meer 'begrip' verwacht. Anderen doen dat juist liever niet, omdat ze liever anoniem blijven.
- Sommige mannen uit de zogeheten 'wijk-culturen' (waarin de groep erg belangrijk is) doen liever geen aangifte bij heteroseksuele politiemensen met dezelfde culturele achtergrond. Zij ervaren (al dan niet terecht) schaamte en angst voor het binnen de 'eigen' groep bekend worden als 'homoseksueel'.

Surveillance en optreden

Om de veiligheid te vergroten, is het zinvol dat de politie regelmatig zichtbaar surveilleert op de homo-ontmoetingsplaats. Voor de bezoekers moet duidelijk zijn, wat daarbij het uitgangspunt voor de politie is:

- geen verstoring van de activiteiten, voor zover die geen feitelijke overlast veroorzaken;
- de politie treedt alleen 'corrigerend' op als sprake is van 'feitelijk aanstootgevend gedrag', en als dat gedrag zichtbaar is vanaf de openbare weg.

Verder worden bezoekers op borden geïnformeerd over gedragsregels op de homo-ontmoetingsplaats.

Belangrijk is om aandacht te geven binnen het optreden van de politie aan:

- het per korps onderzoeken van de mogelijkheid geverbaliseerde bezoekers direct aan het bureau te laten betalen. Vanwege hun 'geheime identiteit', ontvangen zij thuis liever geen post van justitie met details over de overtreding;
- doorvragen bij meldingen van overlastgevend gedrag naar wat er precies aan de hand is en vraag om een signalement;
- het met rust laten van bezoekers van de homo-ontmoetingsplaats die geen feitelijke overlast bezorgen. Op bepaalde tijdstippen zijn ze vaak de enige 'gebruikers' van dit deel van de openbare ruimte;
- het is niet nodig om een database aan te leggen met kentekens van auto's die worden gesignaleerd op of bij een homo-ontmoetingsplaats. Dit kan alleen ten behoeve van de politietaken, bijvoorbeeld in het kader van een opsporingsonderzoek of ordehandhaving. Wanneer gegevens systematisch worden opgeslagen moet altijd een tijdelijk register geopend worden;
- in het kader van de Wet Identificatieplicht is het vragen naar een identiteitsbewijs toegestaan als dat voor de politietaken redelijkerwijze noodzakelijk is. Echter het vragen naar legitimatie zonder duidelijke handhavingindicatie is niet gepast. Dat iemand zich simpelweg ophoudt op of nabij een homo-ontmoetingsplaats zonder seksuele activiteiten te ontplooiën is bijvoorbeeld niet voldoende om tot een vordering over te gaan.

Good practices

In Engeland is de "minority liaison officer" binnen de politie in bijna alle korpsen werkzaam. Het politiekorps van Manchester bijvoorbeeld start dit jaar bij elk team met een LAGLO (Lesbian And Gay Liaison Officer). Op dezelfde wijze zal een taakaccenthouder homogereleerde delicten in Nederland bij de regiokorpsen een bijdrage kunnen leveren aan verbetering van de contacten met deze specifieke minderheidsgroepen in onze samenleving. De taakaccenthouder homogereleerde delicten kan tevens een ondersteunende rol spelen bij het op professionele wijze omgaan met een homo-ontmoetingsplaats.

Samenwerken met anderen

Het is raadzaam dat de politie samenwerkt met andere organisaties of instanties om problemen rond de 'homo-ontmoetingsplaatsen te beperken door:

- samen te werken in een Commissie Homo-ontmoetingsplaats'. De deelnemende partijen hierin zouden kunnen zijn: de politie (bijvoorbeeld de taakaccenthouder homogereleerde delicten), de gemeente (bijvoorbeeld de diensten Stadsbeheer en Bestuurszaken), de eigenaar van de grond en een plaatselijke homobelangenorganisatie. Het doel van de commissie is te komen tot afspraken over het gebruik van het terrein en het oplossen van problemen rond veiligheid en overlast;
- taken van de commissie kunnen zijn voorlichting geven aan en aanspreekpunt zijn voor omwonenden. Om daarmee signalen van de omwonenden serieus te nemen en eventuele vooroordelen tegen de homo-ontmoetingsplaats en haar bezoekers weg te nemen. De commissie kan bijvoorbeeld gebruik maken van informatieborden, als voorlichtingsmateriaal, met daarop de algemene gedragsregels op de homo-ontmoetingsplaats.

Landelijk ExpertiseCentrum Diversiteit

Het LECD kan o.a. ondersteunen en adviseren bij het concretiseren van bovengenoemde zaken en desgewenst bij het ontwikkelen van beleid ten aanzien van homogereleerde zaken.

Colofon

Uitgave Landelijk ExpertiseCentrum Diversiteit
oktober 2007
www.lecd.nl

Redactie:

Jan Snijder (beleidsmedewerker LECD/hoofdinspecteur van politie),
Judith Schuyf (senior adviseur MOVISIE Lesbisch en Homo-
emancipatiebeleid)

Tekstredactie:

Marc van Bijsterveldt, Sigrid Dikken,
Geertje van Hoogdalem, Jan Snijder,

Fotografie:

Margo van de Geer, Peter Dankmeyer

Vormgeving:

Mixed Media, Bussum

Druk:

Hoekmantotaal, Genemuiden

Oplage:

5.000 stuks

Productiebegeleiding:

Communicatie & Marketing Politieacademie

Oude Apeldoornseweg 41-45
7333 NR Apeldoorn
Postbus 834
7301 BB Apeldoorn

T (055) 539 27 75
F (055) 539 27 80
E lecd@politieacademie.nl
www.lecd.nl